

Ken je toetsfunctie

WAAROM TOETSEN?

Toetsen zijn geen doel op zich, maar waarom toets je dan? En wanneer gebruik je welke toets? De ene toets is duidelijk de andere niet. Waar de ene toets je helpt beslissingen te nemen voor individuele leerlingen, geeft de andere toets inzicht voor een groep leerlingen of de hele school. En daarbinnen zijn varianten mogelijk. Toetsen kunnen dus verschillende functies hebben. In dit artikel vind je een overzicht van verschillende toetsfuncties.

Leerling

Dit zijn de belangrijkste functies van een toets voor individuele leerlingen;

Diagnostisch

Toetsen met een diagnostische functie brengen de sterktes en zwaktes van een leerling in kaart en presenteren een foutenanalyse.

Noah heeft moeite met rekensommen waarbij je moet aftrekken over het tiental.

Lerares Marica laat Noah daarom een diagnostische toets rekenen maken. Marica kan zo zien wat goed gaat en welke denkfouten Noah maakt.

Voortgang

Voortgangstoetsen gebruik je om het niveau van de leerling te bepalen, het leerproces te monitoren en te optimaliseren.

Leraar Geert neemt in januari de leerlingvolgsteemtoets rekenen van halverwege groep 5 af. Hij ziet dat Jolijn een betere rekenprestatie heeft dan het jaar ervoor. Hij besluit om haar ook komende periode extra instructie te blijven geven.

Plaatsing

Als je toetst om een leerling te plaatsen, dan deel je een leerling in bij een (niveau)groep binnen een onderwijstraject. Het uiteindelijke doel blijft om hetzelfde eindpunt, diploma of certificaat te behalen als de leerlingen die in een andere groep zijn geplaatst.

Lerares Maaïke maakt voor de komende periode een nieuw handelingsplan. Ze deelt haar leerling Suus in bij de verlengde instructiegroep, want Suus' scores op de plaatsingstoets bleven achter. Dat klopte al bij het beeld dat ze van het niveau van Suus had.

Classificatie

Als je toetst om te classificeren krijg je informatie over het best passende onderwijstraject.

Janneke mag na de zomervakantie naar het voortgezet onderwijs. Leraar Bas moet advies geven over de best passende leerweg. Naast de inschatting van de basisschool en de wensen van Janneke en haar ouders, gebruikt Bas de onafhankelijke informatie uit een eindtoets Basisonderwijs om tot een havo-advies te komen.

Intake en selectie

Je kunt ook toetsen om een leerling al dan niet toe te laten tot een opleiding of cursus.

Bram heeft zich ingeschreven voor de studie Geneeskunde. Het is nog spannend of hij wordt toegelaten. De opleiding heeft namelijk een maximaal aantal plekken. Bram moet een selectietoets maken en een motivatie schrijven om door de selectieprocedure heen te komen.

Certificering

Een toets voor certificering beslist of een leerling een onderwijsprogramma al of niet met succes afgesloten heeft. Afhankelijk van de toets ontvangt de leerling wel of niet het bijbehorende diploma of certificaat.

Jelmer heeft zijn laatste centrale examen achter de rug. Nu is het wachten op de uitslag. Hij stond er goed voor bij de schoolexamens. Als hij ook zijn centrale examens voldoende afrondt, kan hij over een maand zijn havo-diploma in ontvangst nemen.

Groep

Bij deze functie gebruik je de toets voor een groep leerlingen;

Planning en instructie

Je kunt toetsen ook gebruiken om gegeven onderwijs te evalueren en bij te sturen.

Leraar Tom analyseert de leerlingvolgsysteemtoetsen. Hij ziet dat zijn hele klas moeite heeft met het metriek stelsel. Hij besluit het komende half jaar extra tijd in de weekplanning te reserveren om dit onderdeel te oefenen.

School

Bij deze functie gebruik je de toets voor de school;

Kwaliteitszorg

Aan de hand van toetsen is het ook mogelijk om de onderwijskwaliteit van de hele school te evalueren en bij te sturen.

Directeur Ans analyseert de schoolrapportages uit het leerlingvolgsysteem. Ze ziet dat haar school redelijk gemiddeld presteert in vergelijking met het landelijk gemiddelde. In de volgende vergadering wil ze de resultaten laten zien aan het team en voorleggen of er nog aanpassingen moeten komen in het schoolbeleid.

Tot slot

Toetsen hebben een functie en leveren specifieke informatie op. Als een toets bijvoorbeeld is bedoeld om een leerling te plaatsen, dan geeft die toets aan of de leerling een bepaald doel of referentieniveau heeft bereikt. Je kunt de toets niet gebruiken om te beslissen over vervolgstappen als bepaalde doelen niet zijn bereikt. Daarvoor zijn Plannings- en instructietoetsen beter geschikt. Geen enkele toets levert informatie op waarvoor deze niet is bedoeld. Ken daarom altijd je toetsfunctie!